

Η ΠΑΛΗΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τήν 12 Σεπτεμβρίου 1971
ήμεραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
καί ὥραν: 21.45 - 22.15

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καί ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

131^α

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγιο μου καλησπέρα σου...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καλησπέρα σου Δημήτρη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σέ πήρα δυό τρεῖς φορές στό τηλέφωνο καί δέν σέ βρήκα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἦθελες νά μ' ἐρωτήσης τίποτε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί. Δέν μοῦ λές, ἀγόρασες κλίη - κλάη ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί ἄν ἀγόρασα : κλίη - κλάη ; Τί εἶναι πάλι αὐτό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό καινούργιο παιγνίδι τῆς μόδας. Τό κλίη κλάη...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Α, ἐννοεῖς τά δυό ἐκεῖνα πλαστικά μπαλλάκια πού εἶναι δεμένα μ' ἓνα πλαστικό ~~αφάκι~~ κορδόνι καί στριφογυρίζουν κἀνοντας κρότους : κλίη - κλάη, κλίη - κλάη... κλίη - κλάη...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο, αὐτό ἀκριβῶς.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αγαπητέ μου Δημήτρη, νομίζω ὅτι παραλογίζεσαι. 'Εγώ ν' ἀγοράσω κλίη κλάη ; Μὲ φαντάζεσαι ἐμένα νά στριφογυρίζω τά μπαλλάκια στά χέρια μου καί νά κἀνω κρότους ; 'Εγώ ἐκνευρίζομαι πού ἀκούω αὐτό τό κλίη κλάη καί μοῦ λές νά τό κἀνω κι' ἐγώ
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ὑπάρχει λόγος νά θυμῶνῃς Γιάγιο μου ἀγαπητέ. Μοντέρνο παιγνίδι εἶναι, μοντέρνος εἶσαι καί σύ Γιάγιο καί φαντάσθηνα ὅτι ἴσως νά σέ παρέσυρε καί σένα ἡ κλιλακομανία.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Οχι, δέν μὲ παρέσυρε ἡ κλιλακομανία ὅπως τήν λές, μά ἐσύ προσκαθεῖς νά μὲ παρασύρῃς σέ κάποια συζήτησι...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Επί τέλους τό κατάλαβες, μπήμες στό νόημα. Πάντα μιλάμε γιά τήν παληά τήν 'Αθήνα καί ποτέ δέν έτυχε νά μιλήσωμε γιά τά παιγνίδια τής παληάς 'Αθήνας. Θυμάσαι τά βαρελάκια
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πως δέν τά θυμάμαι ; "Ολοι μας παίζαμε βαρελάκια σάν εΐμαστε παιδιά.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, αλλά καί σήμερα καί πάντοτε υπάρχουν παιδιά. Εΐδες ποτέ σου στήν σύγχρονη έποχή νά παίζουν βαρελάκια ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Οχι βέβαια, μά τά βαρελάκια θέλανε δρόμο καί άπλοχωριά. Ποϋ νά παίξουν σήμερα τά παιδιά βαρελάκια πού περνάνε σάν άφηνιασμένα τ'αυτοίμητα καί οι μοτοσυκλέττες καί τά τρίκυκλα καί τά φορτηγά ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Εχεις δίκαιο Γιάννο. "Ο πολιτισμός καί ή τροχαία κινήσις διώξανε τά άθώα παληά παιγνίδια του δρόμου. Θυμάμαι κάτι νοσταλγικούς στίχους του Δουρη... Διάβασέ τους έσύ Γιάννο γιατί έγώ συγκινοϋμαι όταν τους διαβάζω.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νά δοϋμε τί γράφει ο Σουρης γιά τά παληά παιγνίδια.
- (Διαβάζει) Νά καί τό σπίτι τό ψηλό μέ τίς διπλές άμπάρες πού τά κορίτσια μάζευα κι'έπαιζα τίς κουμπάρες καί ή πλατεΐα ή παληά, πού πάντα τήν μαϊάριζα γιατί έκει έτρέχαμε νά παίξωμε άμπάριζα
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τήν θυμάσαι καί τήν άμπάριζα ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ομολογώ ότι τήν είχα ξεχάσει. "Ο Σουρης μου τήν θυμισε.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί δέν ήτανε μόνο αυτά τά παιδικά μας παιγνίδια. "Εξω από τήν άμπάριζα καί τίς κουμπάρες, θυμήσου τους βόλους καί τίς άμάδες... Τους μικρούς χωματένιους βόλους καί τίς μεγάλες γυάλινες χρωματιστές γ κ α ζ έ ς...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Παίζαμε τήν πρώτη έλιά, παίζαμε τό ξιλίκι - τσιλίκι μέ τά δυό ξυλαράκια πού τά κτυπούσαμε στήν άκρη κι'έπεινα τινάζόντουσαν δυό καί τρία μέτρα μακρυά... Τό βαραντούπ ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό βαραντούπ τί ήτανε ;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Όμολογώ λίγο άγριο και βάρβαρο παιγνίδι. Μιά μπάλλα μεγέ-
θους σαν τις μπάλλες του τέννις, από δέρμα έξωτερικώς και
γεράτη μέσα με χώμα και φιλά βότσαλα. Φαντάσου αν έτρωγες
αυτό τό βλήμα στό κεφάλι...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό βαρυστόιπ αυτό δέν τό θυμάμαι. Φαίνεται πώς ήτανε μάλλον
σπάνιο παιγνίδι. Θυμάμαι όμως πολύ καλά τις άμάδες, με τις
στρογγυλές πεπλατυσμένες πέτρες πού τις ρίχναμε σ'ένα κοινό
στόχο, τόν μ π ά σ τ α κ α...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί μωρέ Γιάγκο, τόν μπάστανα. Ποθ τόν θυμήθηκες τόν μπάστα-
να ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κάτι πρέπει νά θυμάμαι κι'έγώ. Όμως όλα αυτά ήτανε παιγνί-
δια άγορίστια. Είχαμε και τά κοριτσιίστια παιγνίδια, όπως
τις κουμπάρες πού λέγαμε και τήν Πινακωτή...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο, τήν Πινακωτή. Πινακωτή - Πινακωτή - από τό άλλο μου
τ'αυτί... κι'άλλο ένα παιγνίδι πού τό ξεχάσαμε : τήν περίφη-
μη μ π ε ρ λ ί ν α.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναί, μά όλα αυτά ήσανε παιγνίδια άνευ αντικειμένου νά πούμε.
Παιγνίδια πού τά δημιουργούσε ή συντροφιά, ή παιδική συνανα-
στροφή. Σήμερα ξεκινήσαμε τήν κουβέντα μας από τό κλίκ -
κλάκ, ένα άσήμαντο μικρό αντικείμενο πού είναι σήμερα τής
μόδας και θά 'πρεπε νά θυμηθούμε άλλα παρεμφερή αντικείμενα
πού είχανε έρθει σαν μόδα στην 'Αθήνα
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τότε θ'αρχίσουμε από τό Ν τ ι α β ο λ ό. Τό θυμάσαι τό ντια-
βολό και τήν μανία πού είχε πιάσει μικρούς και μεγάλους
με τό Ντιαβολό ; "Ητανε νομίζω γύρω στά 1910...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναί, εκείνη περίπου τήν έποχή. Τό ντιαβολό, άπετελείτο από
δύο κομμά και λεπτά ξύλα ένωμένα μεταξύ τους μ'ένα μακρύ
κορδόνι συνήθως μεταξωτό για νά γλυστρά εύκολα ή κουβαρίστρα
πού έπρεπε νά άνεβοκατεβαίνη με κυλινδρική κίνηση...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό Ντιαβολό, ήτανε παιγνίδι πού απαιτούσε εξάσκησι καί κάποια δεξιολοτεχνία. Κρατώντας τά δυό ξυλα στά χέρια της ή ντεμουαζέλλα τής έποχής, τ' άνεβοκατέβαζε γλήγορα πότε τό δεξί πότε τό άριστερά καί ή μεγάλη είδική κουβαρίστρα πού βρισκότανε επάνω στό κορδόνι έπαιρνε μιá περιστροφική κίνησι...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τότε ή ντεμουαζέλλα τίναζε τά δυό της χέρια μέ δύναμι τεντώνοντας τό κορδόνι προς τά ψηλά καί ή κουβαρίστρα έφευγε στόν άέρα, πάντα μέ τήν περιστροφική της κίνησι καί τήν κεκτημένη ταχύτητα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σέ λίγο, ή κουβαρίστρα αύτή έπεφτε καί έπρεπε ή κόρη πού έπαιζε νά περιμένη μέ τά χέρια της άνοιχτά καί τό κορδόνι τεντωμένο νά ξαναπιάση τήν κουβαρίστρα καί νά τήν ξανατινάξη.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πραγματικά απαιτούσε δεξιολοτεχνία αυτό τό παιγνίδι. Καί νά σκεφθής ότι υπήρχανε κοπέλλες πού κατορθώνανε νά τινάξουνε στόν άέρα καί νά ξαναπιάσουνε τήν κουβαρίστρα είκοσι καί τριάντα φορές συνέχεια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' έγραφε τότε ο περίφημος εύθυμογράφος της έποχής, ο Πολύβιος Δημητρακόπουλος : Χωρίς τήν άδειά μου - μέ πήρες στό φιλό - καί παίζεις τήν καρδιά μου - ως είδος ντιαβολό. Μ' άνεβοκατεβάσεις - στά ύψη μέ κοιτάς - τά χέρια σου κουράζεις - καί χάμω κα' πετάς...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' αυτό τό παιγνίδι τό Ντιαβολό κράτησε άρμετά χρόνια γύρω στά 1908 μέ 1912. Ήτανε ή έποχή πού άρχιζε νά διαγράφεται στό μουσικό στερέωμα τό άστέρι του 'Αττίλ, μ' ένα από τά πρώτα του τραγούδια τό : Μή μ' αγαπās, μή μ' αγαπās...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λοιπόν τό πιστεύεις ; Αυτό τό τραγούδι του 'Αττίλ δέν τό ξέρω.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Διότι δέν εἶχε πιάσει ὅπως ἔλλα του τραγούδα. ~~ἔλα~~
 ὅμως εἶμαι βέβαιος ὅτι τώρα πού θά μῆς τό ~~ἔλα~~ τραγουδήσῃ ἡ Κλειώ
 θά τό θυμηθῆς.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδείᾳ πιάνου) Μή μ'άγαπᾶς... μή μ'άγαπᾶς...
 Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, ἔχεις δίκαιο Γιάνιο. Τώρα τό θυμήθηκα αὐτό τό τραγουδι.
 Ξέρεις ὅμως κάτι ; "Ἐχω τήν γνώμη ὅτι τά τραγούδια ἔχουν
 μεγάλη σχέση μέ τήν 'Αστρονομία.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ ~~ἔλα~~ Πῶς σοῦ ἦρθε αὐτή ἡ ἴδεια Δημήτρη ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Από τά τραγούδια πού μοιάζουν μέ τ'ἀστέρια. 'Υπάρχουν ἀστέ-
 ρια ἀπλανῆ, πλανῆτες καί διάττοντες. "Ἔτσι καί τά τραγούδια.
 'Υπάρχουν μερικά τραγούδια πού εἶναι ἀπλανῆ. "Ἐχουν δική
 τους ἀκτινοβολία καί λάμπουν πάνταστό στερέωμα. "Ἰστερα
 ὑπάρχουν τραγούδια πλανῆτες, πού δέν ἔχουν δική τους ἀκτινο-
 βολία, μά παίρνουν μιὰ λάμπη ἀπό τόν τραγουδιστή ἢ τόν συν-
 θέτη τῆς μόδας...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τώρα κατάλαβα. Τρίτη κατηγορία εἶναι οἱ διάττοντες ἀστέρες
 τά τραγούδια πού κάνουνε μιὰ σύντομη τροχιά καί σβήνουν ὀρι-
 στικᾶ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Αὐτό ἤθελα νά πῶ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό κατάλαβα βλέπεις. Καλύτερα ὅμως νά μήν τήν ἐξακολουθήσωμε
 αὐτήν τήν συζήτησι γιατί μπορεί νά μᾶς πάει μακριά...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐχεις δίκαιο. "Ἄς ἐξακολουθήσωμε λοιπόν τίς ἀναπολήσεις
 μέ τά διάφορα παιγνίδια πού γίνηκαν τῆς μόδας κατά καιρούς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εἶπαμε γιά τό Ντιαβολό. Νά σοῦ θυμίσω κι' ἐγώ ἓνα ; Τό θυμᾶ-
 σαι τό περίφημο γ ι ο γ ι ό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι βρέ Γιάνιο, τό γιογιό. Παρά λίγο νά τό ξεχάσω. Τό γιο-
 γιό πού εἶχε γίνεи μανία μικρῶν καί μεγάλων. Δέν ἔφταναν τά
 παιδιᾶ πού παίζαε μέ τό γιογιό, ἀνεβοκατεβάζοντας τό κα-
 ρουλάκι ἐκεῖνο στό σπάγγο του, μά καί μεγάλοι ἀκόμα...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί μεγάλοι μάλιστα καί σοβαροί άκόμη άνθρωποι. "Εγραφε κάποτε ο Παύλος Νιρβάνας σ' ένα του χρονογράφημα ότι μπαίνοντας στό γραφείο σοβαρού βιομηχάνου, τόν βρήκε νά παίζει ένα γιογιό...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τώρα πού μου τό είπες, τό θυμήθηκα. Μάλιστα ο Νιρβάνας, πού ήτανε καί γιατρός, προσπαθούσε νά δώση μιá επιστημονική εξήγηση σ' αυτήν τήν μανία πού είχε μεταδοθεί άπό τούς μικρούς καί στους μεγάλους καί σοβαρούς. "Ελεγε δηλαδή ότι καί ο πιο σοβαρός άνθρωπος, πού έχει φόρτο έργασίας, ευθυνών καί προβλημάτων, αισθάνεται πολύ συχνά τήν ανάγκη τής άφαιρέσεως καί τής φυγής άπό τίς βαρειές του σκέψεις. Καμμιά φορά μετρά τίς χάνδρες ενός κομπολογιού... Τάν, τάν, τάν, τάν...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κάτι ανάλογο συνέβη όταν έφτασε τό γιογιό σαν μόδα στην 'Αθήνα. Σχεδόν αντιπατέστησε τό κομπολόι. Καί ο σοβαρός βιομήχανος πού έπαιζε ένα γιογιό στό γραφείο του, αισθανότανε τήν ψυχολογική ανάγκη τής άφαιρέσεως καί τής φυγής άπό τίς μονότονες καί στερεότυπες άσχολίες του καί τά προβλήματά του.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο Παύλος Νιρβάνας ήτανε ένας λαμπρός λογοτέχνης, έξαιρετικός γιατρός καί δξύτατος ψυχολογικός παρατηρητής. Είναι γνωστό στην Παλιά 'Αθήνα ότι κάποτε, ένας χρηματιστής, πέθανε παίζοντας τσέρκι... το ξέρεις βέβαια τό τσέρκι...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ε, πώς δέν τό ξέρω. Τήν ρόδα πού τήν ~~κάνε~~ πάνε μ' ένα ξυλο καί τρέχει. Νά άκόμη ένα παιγνίδι πού κοντεύει νά χαθῆ στην εποχή μας.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολύ φυσικό. "Αλλοτε σέ χρόνια παλαιότερα, όπου υπήρχαν παιδικοί περίπατοι, συναντούσε κανείς όλα τά παιδιά, ιδίως τά κοριτσάκια μέ τά τσέρκια τους...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κάτι έλεγες γιά έναν χρηματιστή...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, αυτό έγινε στα 1915 στα Μελίσσια του Μαρούσιου. Είχε γίνει εκεί μία οίκογενειακή και φιλική εκδρομή στην οποία μετείχε και αυτός ο παλιός Αθηναίος. Το κορτεσάκι του έπαιζε με το τσέρκι του μά διαρκώς το τσέρκι έπεφτε χάμω. Τότε ο μπαμπάς θέλησε να δείξη στην κόρη του πως παίζουνε με το τσέρκι και αρχισε να τρέχη... Μια στιγμή σταμάτησε λαχανιασμένος... ύστερα από λίγο είχε πεθάνει από συγκοπή.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αυτά συμβαίνουν όταν οι μεγάλοι θέλουν να μιμηθούν τους μικρούς. Τί καλά πού κάνανε οι παλαιοί κανταδόροι, πού δέν τρέχανε ποτέ, μά πηγαίνανε σιγά σιγά τραγουδώντας : Γιατί γλυκό φεγγάρι μου... Νά ακόμη ένα ω ατο τραγουδι από τα παλαιά. 'Η καλή μας ή κλειώ θά μάς τό θυμίση.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Γιατί γλυκό φεγγάρι μου
κοιτάζεις λυπημένο...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ας ξαναγυρίσωμε τώρα στα παλαιά παιγνίδια. Μιλήσαμε για τό ντιαβολό, για τό τσέρκι, για τό γιογιό... "Εχομε κανένα άλλο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αν προχωρήσωμε στα χρόνια, θά θυμηθοῦμε τώρα τελευταία κάτι πού αναστάτωσε τήν 'Αθήνα, αφού είχε αναστατώσει τήν 'Αμερική και τήν Εύρώπη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί έννοεις ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό ξέχασες κι 'δλας ; Τό περιλάλητο εκείνο : χοῦλα ~~χοῦλα~~ χούπ...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναι βρέ Δημήτρη, τό χοῦλα ~~χοῦλα~~ χούπ... Τό θυμάσαι ; "Εκανε πάταγο τότε στην 'Αθήνα τό χοῦλα ~~χοῦλα~~ χούπ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Εως δτου βρεθήκανε μερικοί γιατροί πού έπεσήφσαν μερικούς κινδύνους, καμμιά έξάρθρωσι σπονδύλου μ'έκεινο τό κούνημα, καμμιά πτώσι νεφροῦ... και έτσι τό κακό σταμάτησε και τό χοῦλα ~~χοῦλα~~ χούπ, μπήκε στην ιστορία

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σύντομη ήτανε ή ιστορία του δπως έλπίζω να είναι σύντομη και ή ζωή του κλίμ κλάμ...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξέρεις ότι ένα παιγνίδι πού ξεχάσαμε ν'αναφέρωμε, ένα από τὰ ομαδικά παιγνίδια τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς τοῦ 1880, εἶναι καί οἱ ξύλινες μπουιᾶλες.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πού τίς τοποθετοῦν σέ κύκλο καί τίς ρίχνουνε μ'ένα τόπι ; ^{τοῦ ξύλου}
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο. Ξέρεις πῶς τό λέγανε αὐτό τό παιγνίδι ; Τσοῦνια...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τσοῦνια ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, τσοῦνια. Γιατί, δέν τό ξέρω. Γαλλικά λέγεται αὐτό τό παιγνίδι κ ἰ γ. Λοιπόν αὐτά τὰ τσοῦνια ἔχουν μιᾶ πολύ παράξενη ἱστορία στήν Ἀθήνα. Ἐπενέβη κάποτε ἡ Χωροφυλακή ^{ἀπὸ 1890} καί τὰ ἀπηγόρευσε... δηλαδή ἀπηγόρευσε νά τὰ παίξουν οἱ μεγάλοι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Παίζανε καί οἱ μεγάλοι τσοῦνια ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Παίζανε καί πῶς παίζανε ; Λέγαμε κάποτε γιά τό περίφημο " Καφέ Τσουράπι ", στά πευκάκια τοῦ Ἀγίου Νικολάου, πού λεγότανε ἔτσι, γιατί πηγαίνανε ἐκεῖ οἱ γειτόνισσες μέ τὰ παιδιὰ τους κι' ἐνῶ τὰ παιδιὰ παίζανε, κυνηγητό, κρυφτό, βώλους, ἀμάδες καί τσοῦνια, οἱ μητέρες πλέκανε κάλτσες, τσουράπια καί πίνανε τό καφεδάκι τους.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναί, ἔχομε μιλήσει γι' αὐτό τό Καφέ Τσουράπι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὰ βράδια συχνάζανε ἐκεῖ ἄνδρες καί μάλιστα διάφοροι χαρτοπαῖκτες πού εἶχανε τήν ἔμπνευσι νά παίξουνε τσοῦνια μέ ποσά χρηματιὰ καί ὄχι ἀσήμαντα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μαντεῦω τήν συνέχεια. Ἦτανε ἡ ἐποχή - 1880 μέ 1890 εἶπες - πού εἶχε ἐξαπολυθεῖ ἄγριος πόλεμος ἐναντίον τῆς συστηματικῆς χαρτοπαιξίας. Καί ὅσοι δέν τολμούσανε νά πᾶνε πιά σέ λέσχες, πηγαίνανε στό Καφέ Τσουράπι νά παίξουνε τσοῦνια μέ χρηματιὰ ποσά...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πού φτάνανε καί σέ πεντακοσάρια ἀκόμη. Πεντακοσάρια ἐκεῖνης τῆς ἐποχῆς. Περιουσίες δηλαδή...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Εως ότου κάποιο βράδυ, ή χωροφυλακή έμαθε τί γινότανε έκει έκανε έφοδο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιουροτσι όπως τό λέγανε τότε... και έκανε τσανωτούς τούς χαρτοπαίχτες και κατίσχε και τά τσουνια...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Και τήν έπομένη τά παιδάκια δέν είχανε νά παίξουνε. Μά καλά πώς παιζότανε αυτό τό παιγνίδι μέ τά τσουνια ; Πώς παιζότανε χαρτοπαικτικώς έννοω.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ήτανε δύσκολο. Τοποθετούσανε τά τσουνια, τίς ξύλινες μπουκάλες δηλαδή σέ κύκλο, όπως κανανε και τά παιδιά. Κάτω από κάθε τσουνι, ~~δέν~~ έτοποθετούσε ο κάθε παίκτης ένα χαρτονόμισμα, τάλληρο, δεκάρινο, είκοσπεντάρινο. Τότε τά τάλληρα και τά δεκάρινα ήτανε χαρτινα. Έκεινος πού έρριχνε τήν μπάλλα κέρδιζε ο τι ευρισκε κάτω από τίς μπουκάλες πού πέφτανε. Όσα χαρτονομίσματα μένανε μέ τίς μπουκάλες ορθιες τά πλήρωνε ο παίκτης, ο μπαλλαδόρος, όπως τόν λέγανε.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καταλαβαίνω λοιπόν πώς μπορούσε κανείς νά χάση πολλά. Διότι αν ο μπαλλαδόρος πού έρριχνε τήν μπάλλα, κατρακύλιζε δυό τρία μπουκάλια πού καλύπτανε τάλληρα, κέρδιζε δεκα πέντε ξίκοσι δραχμές, ενώ αντιθέτως μπορούσε νά πληρώση τρία τέσσερα είκοσπεντάρινα πού δέν είχανε πέσει τά μπουκάλια τους.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά, υπήρχε και ο άπαραίτητος τσιλιαδόρος, ο σιοπός πού είχε έντολή νά προειδοποιή όταν κοντοζύγωνε χωροφύλακας. Αυτός έκανε πώς έρέμβαζε στά πευνάκια και όταν έβλεπε κίνδυνο, ~~έκανε~~ ^{προσποιότανε} πώς τραγουδούσε : 'Αγά πα με νά σ'άγαπώ...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία κλένου) 'Αγάπα 'με νά σ'άγαπώ...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Λοιπόν, ποτέ μου δέν θα μπορούσα νά φαντασθώ ότι ένα άθώοτατο παιδικό παιγνίδι θα μπορούσε νά μεταβληθής σέ χαρτοπαίγνιο...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιατί όχι ; 'Εδω έχουμε και άλλο παράδειγμα πιο κοντινό στις μέρες μας. Ένα άθωότατο παιδικό παιχνίδι που έγινε λέσχη χαρτοπαικτική : 'Η τόμπολα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Η τόμπολα ; 'Εμείνο τό παιχνίδι μέ τίς καρτέλλες και τά νούμερα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, αυτή ή τόμπολα μέ τίς καρτέλλες. Αυτό συνέβη στά 1924 μέ 25. Είχανε καταλύσει τήν 'Ελλάδα οί πρόσφυγες από τήν Ρωσική επανάστασι τοῦ 1917 και μεταξύ αὐτῶν χιλιάδες Ἕλληνες. Δυό τρεῖς λοιπόν Ἕλληνες τῆς 'Οδησοῦ, κάποιος 'Ιγνατιάδης και ἕνας Νικόλαος Σεραφεῖμ, σκεφθήκανε νά κάνουνε τήν ἐπιχείρησι τῆς τόμπολας. Νοικιάσανε ἕνα θέατρο που ἦτανε κενό, τό θέατρο 'Ολύμπια, σήμερα τῆς Δυρικῆς Σικηνῆς, στρώσανε τήν πλατεῖα ἐπάνω ἀπό τά καθίσματα μί δέκαδο, τό γεμίσανε μέ τραπεζάκια και καρτέλλες ἐνώ στήν σικηνή, ὑπῆρχε ἡ κληρωτίδα που ἔβγαζε τά νούμερα... Καταλαβαίνεις τί γινότανε ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πῶς δέν καταλαβαίνω ; Θά πουλούσανε καρτέλλες... πρὸς πόσο τήν μία ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά δραχμή σέ κάθε γύρο φυσικά.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' ὅποιος γέμιζε πρῶτος τήν καρτέλλα του τί ἔπαιρνε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο πρῶτος πενήντα δραχμές, ὁ δεύτερος εἰκοσιπέντε και ὁ τρίτος δέκα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δηλαδή οὔτε ἕνα ἑκατοστάριο τά κέρδη σέ κάθε γύρο. Και πόσες καρτέλλες πουλούσανε σέ κάθε γύρο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τετρακόσιες, πεντακόσιες...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ καλή δουλειά. Εἰσέπρατταν ἕνα πεντακοσάριο και μοιράζανε ἑκατό. Πόσοι γύροι γινόντουσαν κάθε βραδυ ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τ ὑλάχιστον εἴκοσι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μέ ἄλλα λόγια εἰσέπρατταν δέκα χιλιάδες δραχμές και πληρώνανε δύο ἢ τρία χιλιάρια. Πολύ καλή ἐπιχείρησις.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί θά πήγαινε καλά ή δουλειά, γιατί ή 'Αστυνομία δέν εἶχε ἀντιληφθεῖ τί γινότανε. Οἱ ἄνθρωποι δέν εἶχανε χαρτοπαικτική λέσχη. Εἶχανε μιά ἄδεια γιά αἶθουσα ἀναφυχῆς καί διασπιδάσεως. Τόμπολα παίζανε... δέν παίζανε ρουλέττ ή μπακαρᾶ... Μιά ἄθῶα καί παιδική τόμπολα. Μά οἱ ἄλλοι ἰδιοκτῆτες λεσχῶν ἔγιναν ἔξω φρενῶν : 'Ανοῦς ἐκεῖ νά ρθουνε οἱ πρόσφυγες ἀπό τήν Ρωσία νά μᾶς παίρνουν τήν πελατεία ; "Ἐγιναν οἱ παρσηνιακές ἐνέργειες στήν 'Αστυνομία καί... ἔληξε κάποτε ή ὑπόθεσις.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί πάει ή Τόμπολα !...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάει...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ "Ἐτσι τελειώνουν κάποτε καί οἱ μεγάλοι ἔρωτες. Καί δέν μένει τίποτε ἄλλο παρά μιά ἀνάμνησις, ἄλλοτε γλυκειά, ἄλλοτε πικρή, ὅπως τό λέει καί τό παλαιό τραγοῦδι : Πρωῖ βράδυ σ'ἐνθυμοῦμαι... αὐτό πού θά μᾶς πῆ τώρα ή καλή μας συνεργάτις καί φίλη μας κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Πρωῖ βράδυ σ'ἐνθυμοῦμαι...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιᾶγκο μου καί πάλι πέρασε ή ὥρα μας...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί πρέπει νά διακόψωμε τήν φλυαρία. Νά σοῦ πῶ κάτι ; Καλύτερα γιατί δέν βλέπω τήν ὥρα νά πάω ν'ἀγοράσω ἕνα κλίπ - κλάμπ νά παίζω λιγάκι...